

VŠĮ LSMU KAUNO LIGONINĖS PRANEŠIMŲ APIE SMURTĄ IR PRIEKABIAVIMĄ PATEIKIMO TVARKA

Lietuvos sveikatos
mokslų universiteto
**Kauno
ligoninė**

Smurto prevencijos grupė

Žmogiškųjų išteklių skyriaus vadovė/įgaliotas asmuo Miglė Stukienė

Smurtas ir priekabiavimas draudžiamas:

1. darbo vietose, įskaitant viešąsias ir privačias vietas, kai darbuotojas yra darbdavio žinioje ar atlieka pareigas pagal darbo sutartį;
2. pertraukos pailsėti ir pavalgyti metu arba naudojantis buities, sanitarine ir higienos patalpomis;
3. su darbu susijusių išvykų, kelionių, mokymų, renginių ar socialinės veiklos metu;
4. su darbu susijusio bendravimo, įskaitant ir bendravimą informacinėmis ir elektroninių ryšių technologijomis, metu;
5. darbdavio suteiktame būste;
6. pakeliui į darbą ar iš darbo.

**Lietuvos Respublikos darbo kodekso 30 str. 2 d.*

Smurtas ir priekabiavimas gali pasireikšti bet kurioje darbo vietoje ir gali paveikti bet kurį darbuotoją, neatsižvelgiant į veiklos sritį ar darbo santykių formą.

- Priekabiavimu laikomas nepageidaujamas elgesys, kuriuo įžeidžiamas asmens orumas (arba siekiama tai padaryti), sukuriamą bauginanti, priešiška, žeminanti aplinka dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos ar kt. Priekabiavimas dažniausiai yra tęstinis procesas.
- Smurtas – tai tyčinis, realus fizinės jėgos ar galios panaudojimas ar grasinimas panaudoti prieš save, kitą asmenį, asmenų grupę ar visuomenę, sukeliantis arba turintis didelę tikimybę sukelti sužalojimus, mirtį, psichologinę žalą, vystymosi sutrikimus ar nepriežiūrą / apleistumą.
- Psichologinio smurto įrankiai ir išraiškos: įžeidžiančio, asmenį žeminančio turinio el. laiškai, skambučiai, žinutės, bendrosiose platformose darbo ir ne darbo metu. Taip pat verbaliomis ir (ar) neverbaliomis išraiškomis: balso intonacija, mimika, gestai, kūno kalba ar pan.

Dažniausios smurto ir priekabiavimo apraiškos:

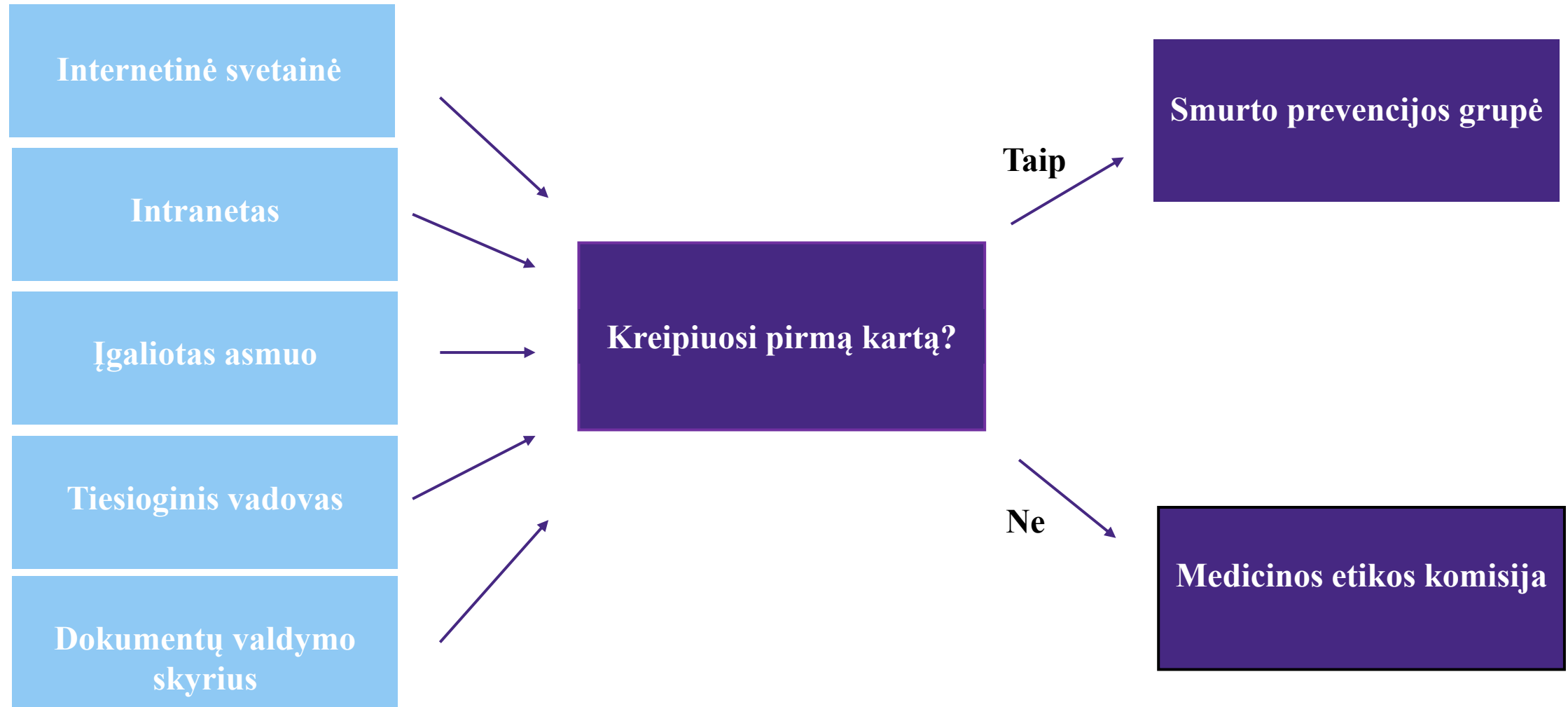
- Tiesioginiai arba netiesioginiai grasinimai;
- Nepagrįsti kaltinimai, kuriais siekiama sukelti neigiamas emocijas ar prastą savijautą;
- Nuolatinis darbo užduočių ir jų pasiekimų nuvertinimas, nepriklausomai nuo asmens veiklos rezultatų;
- Ignoravimas, izoliavimas, attribojimas nuo kolektyvo bendrų veiklų;
- Tyčinis nesidalijimas turima informacija, nuolatinis pagrįstų prašymų prašymų ir poreikių nepaisymas, neigimas;
- Manipuliavimas, kai keliamos neįgyvendinamos užduotys;
- Asmeninis ar viešas pažeminimas, siekiant sumenkinti pasitikėjimą savimi, išjuokti ar pašiepti išvaizdą, statusą ar elgesį, įžeisti garbę ir orumą, tyčia įskaudinti;
- Riksmų, fizinių veiksmų ar gestų, nukreiptų į darbuotoją savigarbą ir savivertę, naudojimas;
- Nepriimtinas ar nepageidaujamas fizinis kontaktas, siekimas prisiliesti ar tokio fizinio kontakto reikalavimas (pavyzdžiui, fizinis prisilietimas, glostymas, plekštelėjimas, grybštelėjimas, siekimas prisiliesti (apkabinti), prisitraukti arčiau kito asmens ir kt.) ar tokio fizinio kontakto reikalavimas.
- ar kt.

Kitos galimos smurto ir priekabiavimo formos:

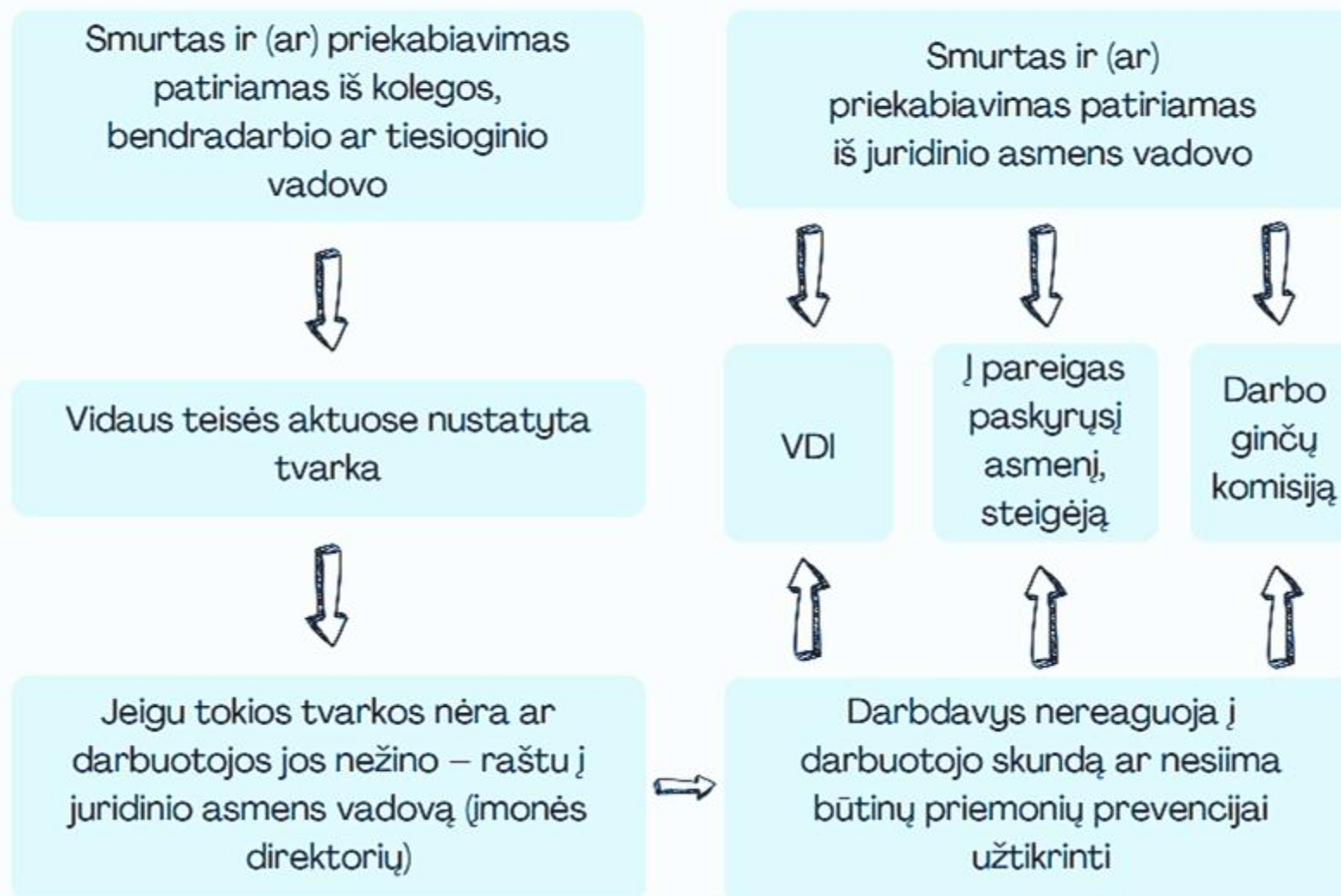
- nepadoraus turinio informacijos demonstravimas ar siuntimas;
- įkyrus domėjimasis apie privatų gyvenimą, intymius santykius;
- nepageidaujami komentarai dėl išvaizdos, kūno formos, aprangos;
- įžeidžiantys juokai, patyčios, apkalbos, gandai, šmeižtas, užgaulūs gestai;
- melas, kuriuo siekiama pakenkti asmens reputacijai;
- nesusijusios su darbuotojo funkcijomis informacijos apie darbuotoją rinkimas ir (ar) platinimas;
- elgesys, kuriuo siekiama riboti asmens apsisprendimo laisvę;
- poveikis darbuotojui, siekiant tam tikrų su darbu nesusijusių funkcijų (paslaugų) atlikimo;
- fizinį skausmą sukeliantys veiksmai (suėmimas, pastūmimas, sudavimas ir (ar) kt.);
- kiti nepriimtini, bauginatys, žeminantys ar įžeidžiantys veiksmai ar jų grėsmė, kuriais viena kartą ar pakartotinai siekiama padaryti.
- **Smurto ir priekabiavimo formų sąrašas nėra baigtinis.** Smurtas ir priekabiavimas gali pasireikšti ir kitokiais būdais, kurie nėra akivaizdūs, tačiau kuria nemalonią, bauginančią, žeminančią ar įžeidžiančią aplinką.

Esminis psichologinio smurto darbe skiriamasis požymis yra prievartą taikančio asmens siekimas psichologiškai dominuoti prieš smurto auką.

PRANEŠIMŲ APIE SMURTĄ IR PRIEKABIAVIMĄ TEIKIMO TVARKA

KUR KREIPTIS DARBO APLINKOJE PATYRUS SMURTĄ IR (AR) PRIEKABIAVIMĄ?

* Valstybinės darbo inspekcijos rekomendacijos

LSMU Kauno ligoninėje netoleruotinas smurtas ir/ar priekabiavimas

- **Psichologiniu smurtu** laikomas nuolatinis ar pasikartojantis **žeminantis, priešiškas, įžeidžiantis elgesys**, kuriuo siekiama **įbauginti, sumenkinti arba įstumti darbuotoją į bejėgę padėtį**.
- Valstybinė darbo inspekcija atkreipia dėmesį, kad vienas iš didžiausių iššūkių – objektyvių įrodymų stoka. Dažnai darbuotojai remiasi tik savo subjektyviu vertinimu, tačiau norint užtikrinti veiksmingą tyrimą būtina fiksuoti visus netinkamo elgesio faktus.*

**Valstybinės darbo inspekcijos duomenys*

Dažniausiai pasitaikantys atvejai, kurie patys savaime nėra laikomi psichologiniu smurtu ar priekabiavimu:

- Konstruktyvi darbdavio kritika, pagarbus pastabų išsakymas;
- Darbdavio reiklumas ir reikalavimas atlikti darbą (darbdavys gali tikrinti, ar darbuotojas tinkamai vykdo darbo sutartyje sulytas pareigas, reikalauti laikytis lokalinių teisės aktų reikalavimų (atvykti į darbą laiku, drausti palikti darbo vietą be tiesioginio vadovo leidimo ir kt.)), tačiau nepagrįstai padidintas reiklumas tik vieno darbuotojo atžvilgiu gali būti traktuojamas psichologiniu smurtu;
- Reikalavimas pateikti paaiškinimą dėl galimo darbo pareigų nevykdymo/netinkamo vykdymo;
- Įspėjimas apie galimą atleidimą už antrą tokį pažeidimą pagal LR darbo kodekso 58 straipsnio 4 dalį;
- Įspėjimas apie numatomą atleidimą iš darbo kitais LR darbo kodekse numatytais pagrindais (pvz., pagal LR darbo kodekso 36 str. 3 d., 57 str., 59 str.);
- Pasiūlymas nutraukti darbo sutartį šalių susitarimu*

**Valstybinės darbo inspekcijos duomenys*

LSMU Kauno ligoninėje veikiančios komisijos ir grupės:

Tikslas - kurti bei palaikyti saugią ir sveiką darbo aplinką.

- **Medicinos etikos komisija.**

Komisijos pirmininkas: Infekcijų kontrolės skyriaus vadovė Rita Butylkina.

- **Smurto prevencijos grupė.**

Grupės vadovė: Kokybės valdymo skyriaus vyriausioji kokybės valdymo specialistė Ema Račkaitienė.

- **Krizių valdymo komanda.**

Komandos pirmininkas: Stacionarinės veiklos koordinatorius prof. dr. Saulius Sadauskas.

- **Korupcijos prevencijos pareigūnė:**

Teisės skyriaus vadovė Viktorija Bučinskaitė.

- **Smurto ir priekabiavimo prevencijos įgaliotas asmuo:**

Žmogiškųjų išteklių skyriaus vadovė Miglė Stukienė.

- **Atitikties pareigūnas:**

vyresnioji teisininkė Nijolė Karaciejienė.

